

U S T A W A

z dnia ..... 2020 r.

o wsparciu osób szczególnie zaangażowanych w przeciwdziałanie COVID-19¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady przyznawania wsparcia osobom szczególnie zaangażowanym w przeciwdziałanie COVID-19, w tym uprawnienia przysługujące tym osobom;
- 2) tryb postępowania i właściwość organów w sprawach, o których mowa w pkt 1;
- 3) zasady finansowania zadań wynikających z ustawy.

Art. 2. Określenia użyte w ustawie oznaczają:

- 1) szczególne zaangażowanie – wykonywanie czynności w warunkach znacznie zwiększonego ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 lub w sposób cechujący się znacznie większym stopniem poświęcenia, sumienności, staranności lub kreatywności niż wymagane od pracownika albo osoby świadczącej usługi w ramach innego stosunku prawnego niż stosunek pracy;
- 2) przeciwdziałanie COVID-19 – wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2;
- 3) osoba zatrudniona – osoba pozostająca w stosunku pracy lub świadcząca usługi w ramach wykonywania działalności gospodarczej lub na podstawie umowy, o której mowa w art. 750 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 875).

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, ustawę z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach.

Art. 3. Wsparcie osób szczególnie zaangażowanych w przeciwdziałanie COVID-19 polega na przyznaniu:

- 1) korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności;
- 2) uprawnienia do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego;
- 3) skierowania na pobyt w sanatorium;
- 4) pomocy psychologicznej na zasadzie pierwszeństwa;
- 5) pomocy pieniężnej.

Rozdział 2

Uprawnieni

Art. 4. 1. Osobie szczególnie zaangażowanej w przeciwdziałanie COVID-19 przyznaje się status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

Art. 5. O przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” mogą ubiegać się:

- 1) osoby zatrudnione w podmiotach leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295, 567, 1493),
- 2) osoby zatrudnione w domach pomocy społecznej, w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876),
- 3) pracownicy tymczasowi i osoby skierowane do wykonywania pracy tymczasowej w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r. poz.1563) w podmiotach, o których mowa w pkt 1 i 2,
- 4) osoby, które w ramach wolontariatu w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) wykonywały zadania w podmiotach, o których mowa w pkt 1 i 2,
- 5) pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 6) inne osoby

– jeżeli wykazały się szczególnym zaangażowaniem w przeciwdziałanie COVID-19 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawie przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”

Art. 6. 1. Status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” przyznaje starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu właściwy ze względu na miejsce zamieszkania uprawnionego.

2. Przyznanie lub odmowa przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” następuje w drodze decyzji administracyjnej.

3. Przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 2, starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu zasięga opinii kierownika podmiotu, w którym osoba ubiegająca się o przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” wykonywała czynności określone w art 2 pkt 2.

4. Potwierdzeniem przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” jest wydanie Karty „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

5. W przypadku zbiegu podstaw, o których mowa w art. 5, wydaje się jedną Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

Art. 7. 1. Starosta może upoważnić, w formie pisemnej, wicestarostę, członka zarządu powiatu, pracownika starostwa, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, a także inną osobę będącą pracownikiem jednostki organizacyjnej powiatu, na wniosek kierownika tej jednostki, do realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do prezydenta miasta na prawach powiatu.

Art. 8. 1. Postępowanie w sprawie przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” wszczyna się na wniosek uprawnionego albo innej osoby lub podmiotu dysponujących wiedzą o szczególnym zaangażowaniu uprawnionego, pod warunkiem wyrażenia przez niego zgody.

2. Wniosek zawiera następujące dane uprawnionego:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) numer PESEL;

- 3) numer dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osoby, która nie posiada numeru PESEL;
- 4) adres miejsca zamieszkania;
- 5) numer telefonu i adres poczty elektronicznej – o ile uprawniony je posiada.

3. We wniosku wskazuje się, czy Karta „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” ma być przyznana w formie tradycyjnej czy elektronicznej. W przypadku gdy wniosek dotyczy przyznania Karty „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” w formie elektronicznej, niezbędne jest podanie danych, o których mowa w ust. 2 pkt 5.

4. Do wniosku dołącza się:

- 1) dokument potwierdzający wykonywanie zadań w podmiotach, o których mowa w art. 5;
- 2) dowody lub wykaz dowodów potwierdzających szczególne zaangażowanie w przeciwdziałanie COVID-19.

5. Wniosek, dokumenty oraz dowody lub wykaz dowodów, o których mowa w ust. 2–4, mogą być składane także drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Uwierzytelnianie użytkowników w tym systemie wymaga użycia profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1173), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

6. Wniosek składany jest z wykorzystaniem systemu, o którym mowa w ust. 5, po zastosowaniu zapewnionych w tym systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych w postaci elektronicznej.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi oraz zamieści na swojej stronie Biuletynu Informacji Publicznej wzór wniosku.

Art. 9. 1. W zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu oraz minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przetwarzają dane osobowe, o których mowa w art. 8 ust. 2–4.

2. Administratorami danych osobowych przetwarzanych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy są starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu oraz minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego udostępnia mechanizm weryfikacji numerów i statusów wydanych Kart „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” instytucjom oraz podmiotom, które przyznały uprawnienia osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, w zakresie niezbędnym do udzielenia tych uprawnień.

4. Dane osobowe, o których mowa w art. 8 ust. 2–4, są przetwarzane przez okres roku od dnia utraty ważności Karty „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, z wyjątkiem danych osób, którym nie przyznano statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, które przetwarza się przez okres roku od dnia, w którym decyzja odmowna stała się ostateczna.

5. Dane osobowe, o których mowa w art. 8 ust. 2–4, usuwa się niezwłocznie po upływie okresów przetwarzania, o których mowa w ust. 4.

6. Dane osobowe, o których mowa w art. 8 ust. 2–4, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazaniu polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w poufności.

7. Osoby przetwarzające dane osobowe, o których mowa w ust. 1, są obowiązane do zachowania ich w poufności.

Rozdział 4

Karta „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”

Art. 10. 1. Osobie posiadającej status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” wydaje się Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, zwaną dalej „kartą”.

2. Karta jest środkiem identyfikującym osobę posiadającą status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, poświadczającym prawo do korzystania ze wsparcia, o którym mowa w niniejszej ustawie.

Art. 11. 1. Kartę wydaje starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu właściwy w sprawie nadania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

2. Starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu określa numer karty.

3. Kartę wydaje się w formie tradycyjnej albo elektronicznej.

4. W celu ułatwienia korzystania ze wsparcia, o którym mowa w niniejszej ustawie, z wykorzystaniem karty w formie elektronicznej, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia dostęp do publicznej aplikacji mobilnej, o której mowa w art. 19e ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 346, 568 i 695), na podstawie porozumienia pomiędzy ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego a ministrem właściwym do spraw informatyzacji.

Art. 12. Wydając kartę, starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu informuje osobę posiadającą status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” o przysługujących jej uprawnieniach, przez wskazanie strony internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, na której jest zamieszczony wykaz uprawnień.

Art. 13. 1. W razie uchylenia decyzji administracyjnej w sprawie przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” osoba posiadająca kartę w formie tradycyjnej jest obowiązana do jej niezwłocznego zwrotu.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, właściwy starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu unieważnia kartę bez względu na formę, w której została wydana.

Art. 14. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia:

- 1) produkcję blankietów kart, ich personalizację oraz dystrybucję, a także system teleinformatyczny umożliwiający obsługę funkcjonalności związanych z kartami w formie elektronicznej, w szczególności zapewniający usługi ułatwiające korzystanie z przyznanych uprawnień;
- 2) system teleinformatyczny, za pomocą którego będą wykonywane czynności związane z realizacją ustawy.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może dokonać wyboru podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu realizuje ustawę za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 15. 1. Karta jest przyznawana bezpłatnie.

2. W przypadku gdy karta wydana w formie tradycyjnej zostanie zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona, właściwy starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu wydaje duplikat karty.

3. Duplikat karty wydaje się na wniosek osoby posiadającej status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”. Wnioskodawca może wystąpić o wydanie duplikatu w jednej z form, o których mowa w art. 11 ust. 3.

4. Wydanie duplikatu karty podlega opłacie w wysokości 10 zł.

5. Wpływy z opłaty za wydanie duplikatu karty stanowią dochód budżetu państwa.

6. W przypadku wydania duplikatu karty starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu unieważnia dotychczasową kartę.

Art. 16. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji, jakie mają być zawarte we wniosku o przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” lub wydanie duplikatu karty, sposób unieważnienia karty, oraz wzory:

- 1) karty,
- 2) znaku „Tu honorujemy Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19””,

3) logo,

– uwzględniając konieczność odpowiedniego zabezpieczenia karty oraz ujednoczenia procedur w sprawach o przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, a także mając na uwadze konieczność zapewnienia szerokiej rozpoznawalności logo i znaku „Tu honorujemy Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19””.

Rozdział 5

Preferencyjny dostęp do towarów, usług lub innych form działalności

Art. 17. 1. Osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” przyznaje się korzystniejszy od ogólnie obowiązującego dostęp do towarów, usług lub innych form działalności.

2. Uprawnienia w zakresie, o którym mowa w ust. 1, mogą być przyznawane przez:

- 1) instytucje podległe właściwym ministrom;
- 2) podmioty inne niż określone w pkt 1, na podstawie umowy.

Art. 18. W przypadku przyznania uprawnień przez instytucje, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 1, wykaz tych uprawnień oraz instytucji je przyznających jest niezwłocznie przekazywany ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 19. 1. Przyznanie uprawnień przez podmioty, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2, następuje na podstawie umów zawieranych z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Umowa określa w szczególności:

- 1) uprawnienia przysługujące osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”;
- 2) zasady i warunki rozwiązania umowy;
- 3) okres, na jaki umowa została zawarta.

3. Zawierając umowy z podmiotami, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) potencjał podmiotu w zakresie przyznania uprawnień osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, z uwzględnieniem uwarunkowań branży, w której działa dany podmiot;
- 2) rodzaj uprawnień przyznawanych osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” w zakresie podstawowej działalności podmiotu;
- 3) gwarancję preferencyjnego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności oferowanych przez ten podmiot.

4. Umowy, o których mowa w ust. 1, mogą zawierać również wojewodowie na podstawie porozumienia zawartego z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może zlecić, w drodze konkursu ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zawieranie umów, o których mowa w ust. 1, organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność przez okres co najmniej 3 lat i mającym co najmniej jedną terenową jednostkę organizacyjną w każdym województwie.

Art. 20. 1. Wykaz uprawnień oraz instytucji i podmiotów, o których mowa w art. 17 ust. 2, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zamieszcza na stronie internetowej obsługującego go urzędu.

2. Wykaz jest aktualizowany każdorazowo w przypadku zmiany uprawnień lub instytucji albo podmiotów, które uprawnienia te przyznały.

Art. 21. Instytucje i podmioty, o których mowa w art. 17 ust. 2, mają prawo posługiwać się, w szczególności w materiałach reklamowych oraz informacyjnych, znakiem lub hasłem „Tu honorujemy Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19””.

Art. 22. Instytucje i podmioty, o których mowa w art. 17 ust. 2, mają prawo weryfikować tożsamość osoby posługującej się kartą na podstawie okazanego przez nią dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Art. 23. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może prowadzić działania mające na celu zwiększenie dostępności informacji o

uprawnieniach określonych ustawą, w szczególności przez przekazywanie osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” informacji pochodzących od podmiotów, które przyznały uprawnienia.

Art. 24. 1. Rada gminy, rada powiatu oraz sejmik województwa może uchwalić samorządowy program przyznający dodatkowe uprawnienia osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

2. Rada gminy, rada powiatu oraz sejmik województwa, przyjmując program, o którym mowa w ust. 1, określają w szczególności:

- 1) zakres podmiotowy programu;
- 2) zakres uprawnień przysługujących osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”;
- 3) zasady realizacji programu.

3. Przyjmowanie i realizacja samorządowych programów, o których mowa w ust. 1, jest zadaniem własnym samorządu terytorialnego.

Art. 25. W przypadku gdy w gminie, powiecie lub województwie wprowadzono samorządowy program przyznający uprawnienia osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, karta może być traktowana jako dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania z wprowadzonych odpowiednio w gminie, powiecie lub województwie uprawnień dla osób posiadających status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

Art. 26. Informacje o przyznanych przez jednostki samorządu terytorialnego uprawnieniach dla osób posiadających status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” jednostki te przekazują, za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2, ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Rozdział 6

Uprawnienia do ulgowych przejazdów

Art. 27. Osobie posiadającej status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” przysługuje:

- 1) ulga w wysokości 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego:
  - a) kolejowego – w 2 klasie pociągów osobowych, pospiesznych i ekspresowych, na podstawie biletów jednorazowych,
  - b) autobusowego – w autobusach komunikacji zwykłej i przyspieszonej na podstawie biletów jednorazowych– na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295);
- 2) ulga w wysokości 50% przy przejazdach środkami komunikacji miejskiej.

Rozdział 7

Skierowanie do sanatorium i pomoc psychologiczna

Art. 28. Osobie posiadającej status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, wymagającej leczenia sanatoryjnego, przysługuje prawo do skierowania na pobyt w sanatorium niezależnie od urlopu wypoczynkowego przysługującego jej z tytułu zatrudnienia.

Art. 29. 1. Osoba posiadająca status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” ma prawo do korzystania poza kolejnością z bezpłatnej pomocy psychologicznej udzielanej w podmiotach leczniczych.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielania i zakres pomocy psychologicznej;
  - 2) sposób i tryb postępowania w zakresie monitorowania realizacji prawa osób posiadających status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” do pomocy psychologicznej oraz właściwość organów w tym zakresie
- mając na względzie zapewnienie efektywnego dostępu do pomocy psychologicznej oraz realizację tego uprawnienia w zakresie adekwatnym do potrzeb osób posiadających status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.

Rozdział 8

Pomoc pieniężna

Art. 30. 1. Osoba posiadająca status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, która znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, może ubiegać się o przyznanie pomocy pieniężnej na zaspokojenie potrzeb bytowych i ochronę zdrowia w przypadku choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania, w tym na zakup leków, środków opatrunkowych oraz koszty dojazdów do podmiotów leczniczych na zabiegi medyczne i rehabilitacyjne oraz usługi pielęgnacyjne niezbędne ze względu stan zdrowia.

2. Pomoc pieniężną przyznaje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 31. 1. Pomoc pieniężną przyznaje się na wniosek osoby, o której mowa w art. 30 ust. 1, który zawiera:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) numer PESEL;
- 3) numer dokumentu potwierdzającego tożsamość w przypadku osoby, która nie posiada numeru PESEL;
- 4) adres miejsca zamieszkania;
- 5) numer telefonu i adres poczty elektronicznej – o ile wnioskodawca je posiada;
- 6) numer karty.

2. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające sytuację materialną oraz poniesione koszty, o których mowa w art. 30, a także inne dokumenty wskazujące na spełnienie przesłanek do przyznania pomocy pieniężnej.

3. Wniosek może być złożony za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2.

Art. 32. 1. Pomoc pieniężna jest świadczeniem jednorazowym.

2. Pomoc pieniężną przyznaje się w kwocie nieprzekraczającej 50% wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego, w drodze obwieszczenia, przez Prezesa

Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 33. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki i tryb przyznawania pomocy pieniężnej;
- 2) dokumenty stanowiące podstawę jej przyznania;
- 3) sposób przekazania przyznanej pomocy pieniężnej;
- 4) sposób tworzenia funduszu na sfinansowanie pomocy pieniężnej

–uwzględniając konieczność zapewnienia równego dostępu do tego świadczenia wszystkim uprawnionym oraz możliwość korzystania ze świadczenia pieniężnego z innego tytułu.

Rozdział 9

Zasady finansowania zadań wynikających z ustawy

Art. 34. 1. Realizacja zadań powiatu lub gminy będącej miastem na prawach powiatu związanych z przyznaniem statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” należy do zadań z zakresu administracji rządowej.

2. Koszt realizacji ustawy przez jednostki, o których mowa w ust. 1, związany z przyznaniem statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” jest finansowany ze środków budżetu państwa.

3. Podziału dotacji celowej z budżetu państwa na poszczególne jednostki, o których mowa w ust. 1, dokonują wojewodowie.

Art. 35. 1. Koszt uprawnień udzielonych przez instytucje podległe właściwym ministrom, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 1, jest finansowany z budżetów tych instytucji lub budżetów dysponentów właściwych części budżetowych.

2. Koszt uprawnień udzielonych, na podstawie umów, o których mowa w art. 19, przez podmioty inne niż instytucje podległe właściwym ministrom, nie jest finansowany ze środków budżetu państwa.

3. Koszty związane z zawieraniem umów, o których mowa w art. 19, są finansowane z budżetu państwa.

Art. 36. Samorządowy program przyznający uprawnienia osobom posiadającym status „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” nie jest finansowany ze środków budżetu państwa.

Art. 37. Świadczenia, o których mowa w art. 28 i art. 29, są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, ze środków budżetu państwa, z części pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia.

Art. 38. Pomoc pieniężna, o której mowa w art. 31, jest finansowana ze środków budżetu państwa z części pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Rozdział 10

Przepisy zmieniające i końcowe

Art. 39. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1 po pkt 25d dodaje się pkt 25e w brzmieniu:

„25e) pomoc pieniężna, o której mowa w ustawie z dnia ... o wsparciu osób szczególnie zaangażowanych w przeciwdziałanie COVID-19 (Dz. U. ... poz. ...);”.

Art. 40. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295) w art. 4 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Do ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego, w 2 klasie pociągów osobowych, pospiesznych i ekspresowych, oraz autobusowego, w autobusach komunikacji zwykłej i przyspieszonej, na podstawie biletów jednorazowych, są uprawnione osoby posiadające ważną Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”.”.

Art. 41. W ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 138) po art. 18a dodaje się art. 18b w brzmieniu:

„Art. 18b. Nagrodą za szczególne zaangażowanie, wzorowe i sumienne wykonywanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem

rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej COVID-19, wywołanej wirusem SARS-CoV-2, jest Medal Zasłużonego w przeciwdziałaniu COVID-19.”.

Art. 42. Ustawa traci moc z dniem 1 lipca 2026 r.

Art. 43. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel ustawy

Prezentowany projekt jest pierwszym krokiem o charakterze formalno-prawnym podejmowanym w ramach Inicjatywy „My, Solidarni”. Ideą przewodnią tej akcji jest okazanie wymiernej wdzięczności tym osobom, które w czasie epidemii wywołanej wirusem SARS-Cov-2, niejednokrotnie wręcz ryzykując własnym zdrowiem, a nawet życiem, niosły pomoc zakażonym i chorym. Informacje o trudach ich pracy, niekiedy heroicznym wyborach i pełnych poświęcenia postawach docierały do opinii publicznej za pośrednictwem mediów. W konsekwencji zaczęły się pojawiać rozmaite inicjatywy oddolne, których celem było nie tylko zaopatrzenie medyków i przedstawicieli innych zawodów stojących na pierwszej linii walki z epidemią w niezbędne środki ochrony osobistej, lecz również udzielenie im wsparcia w innych formach obejmujących np. zakwaterowanie, wyżywienie czy pomoc w doksztalcaniu dzieci. Spektakularne, choć mające wymiar li tylko symboliczny, były też śpiewy, koncerty i owacje na balkonach. Niemniej wszystkie te akcje cechowały się tyleż spontanicznością, co doraźnością. Tymczasem bohaterów zmagających się z koronawirusem należałoby uhonorować i docenić w sposób, który z ich perspektywy będzie miał walor realnej pomocy także w życiu pozazawodowym.

Podstawowym założeniem projektowanej ustawy jest zatem zinstytucjonalizowanie działań państwa, samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców w celu wsparcia tych osób, które były szczególnie zaangażowane w zwalczanie zakażenia, zapobieganie rozprzestrzenianiu się, profilaktykę, jak również przeciwdziałanie skutkom choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, popularnie określanej jako COVID-19. Wydaje się bowiem, że jedynie synergia działań podejmowanych w różnych sferach (publicznej i prywatnej) oraz na różnych szczeblach (centralnym i lokalnym) może przynieść ów wymierny efekt w postaci wsparcia i zarazem dowartościowania osób, które w pierwszej kolejności, czasem z racji wykonywanego zawodu, a czasem po prostu w odruchu serca, przyjęły na siebie ciężar walki z epidemią.

Nie jest to jednak wyłączny cel ustawy. Inicjatywa „My, Solidarni”, jak wskazuje już sama jej nazwa, ma służyć także rozbudzeniu międzyludzkiej solidarności, a więc tej postawy, której w dzisiejszym życiu społecznym bardzo często brakuje. Wspomniane wyżej akcje, które miały pokazać pracownikom szeroko rozumianej ochrony zdrowia, pracownikom domów pomocy społecznej i innym grupom zawodowym zaangażowanym w walkę z COVID-19, mimo że przeważały w przestrzeni publicznej, to nie mogą w całości przykryć wstydliwych incydentów, których ofiarami padali w szczególności lekarze, pielęgniarki oraz ratownicy medyczni. Aspołeczne zachowania wymierzone w nich samych i ich rodziny, w tym niszczenie mienia oraz presja werbalna albo pozawerbalna, aby opuścili swoje miejsca zamieszkania, były zapewne podyktowane strachem przed nieznanym i atawistyczną chęcią ochrony własnego zdrowia i życia, jednak tego typu zdarzenia pozostawione bez jakiegokolwiek kontrreakcji mogą okazać się niszczące dla tkanki społecznej. Dlatego też tak ważne staje się docenienie tych wszystkich, którzy jako pierwsi i jednocześnie w największej skali przyjęli na siebie ryzyko zarażenia i z pełnym oddaniem starali się wypełniać swoje powołanie.

Gesty solidarności w stosunku do personelu medycznego oraz osób zawodowo związanych z ochroną zdrowia mogą być przy tym swoistą inwestycją w przyszłość. W świetle naukowych przewidywań pandemii podobnej do tej, którą wywołał wirus SARS-CoV-2, będą powracały. Niezależnie więc od postępu w zakresie stosowanych terapii medycznych oraz w dziedzinie farmakologii będziemy potrzebować ofiarnych i zaangażowanych medyków. Zagwarantowanie społeczeństwu kadry, która będzie w stanie zapewnić mu opiekę zdrowotną, w istocie nie poddaje się żadnej wycenie i jest tym wyzwaniem, któremu należy stawić czoła już teraz. W ocenie projektodawców osiągnięcie tego celu jest kwestią nie tylko wdrożenia reform organizacyjnych oraz znaczącego dofinansowania ochrony zdrowia, ale także musi polegać na budowaniu prestiżu zawodów medycznych i okołomedycznych. Niniejszy projekt może być właśnie krokiem w opisywanym kierunku.

2. Projektowany stan prawny

Proponowane przepisy są w znacznej mierze wzorowane na postanowieniach ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348). Dotyczy to nade wszystko rozwiązań związanych z uprawnieniami przysługującymi osobom szczególnie zaangażowanym w przeciwdziałanie COVID-19, a zwłaszcza przyznania takim osobom – na zasadach preferencyjnych (czy to ze zniżkami, czy też na zasadzie pierwszeństwa lub celowanej oferty) – dostępu do niektórych towarów lub usług tudzież innych form działalności. Również projektowane mechanizmy, które mają służyć wyłonieniu instytucji państwowych oraz innych podmiotów, które będą skłonne zapewnić uprawnionym wskazane preferencje, czerpią wprost z procedur, które zostały już sprawdzone w kilkuletniej praktyce pod rządami powołanego aktu normatywnego. Zasadne jest także skorzystanie z doświadczeń aparatu pomocniczego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i tym samym uczynienie tego organu odpowiedzialnym za realizację przeważającej części zapisów projektowanej ustawy, poczynwszy od zawierania stosownych umów z podmiotami innymi niż instytucje podległe właściwym ministrom, w tym z przedsiębiorcami (art. 19), przez zbieranie informacji i monitorowanie przyznawanych uprawnień (art. 18 i art. 26) oraz prowadzenie bazy – wykazu tych ostatnich (art. 20), po zapewnienie produkcji blankietów kart identyfikujących beneficjentów ustawy, personalizację tych kart, ich dystrybucję oraz zapewnienie systemu teleinformatycznego, za pomocą którego będą wykonywane czynności związane ze stosowaniem postanowień ustawy (art. 14). Na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zostanie nałożony ponadto obowiązek udostępnienia aplikacji mobilnej, która ułatwi korzystanie z uprawnień i gwarancji przyznanych ustawą. W tym celu minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego będzie musiał zawrzeć porozumienie z ministrem właściwym do spraw informatyzacji (art. 11 ust. 4). Wreszcie, minister do spraw zabezpieczenia społecznego zostanie upoważniony do wydania przepisów wykonawczych, w tym rozporządzenia regulującego zagadnienia proceduralne związane z przyznawaniem statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, wydawaniem kart potwierdzających ten status i ich duplikatów, unieważnianiem

owych kart, jak również określającego wzory tak samej karty, jak i znaku oraz logo identyfikujących sprzedawców i usługodawców, którzy włączą się w działania podejmowane na podstawie ustawy (art. 16).

Beneficjentami ustawy będą, po pierwsze, osoby wykonujące szeroko rozumiane zawody medyczne lub pomocnicze, zatrudnione w szpitalach bądź też placówkach leczniczych, i to bez względu na to, w ramach jakiego stosunku prawnego świadczyły pracę (art. 5 pkt 1 w zw. z art. 2 pkt 3), po drugie – osoby zatrudnione w domach pomocy społecznej (art. 5 pkt 2 w zw. z art. 2 pkt 3), a po trzecie – tzw. pracownicy tymczasowi oraz wolontariusze, którzy podjęli się wykonywania zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w wymienionych placówkach (art. 5 pkt 3 i 4). Ten podmiotowy katalog powinien objąć w dalszej kolejności pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, którzy – co prawda w nieco innym wymiarze niż medycy czy pracownicy domów pomocy społecznej, ale nie mniej ważnym – byli zaangażowani w przeciwdziałanie COVID-19 (art. 5 pkt 5). Poza tym, aby nie dopuścić do sytuacji, że jakieś jednostki zostaną pominięte tylko z tego powodu, że nie należą do jednej ze wskazanych powyżej grup, proponuje się nadanie wyliczeniu z art. 5 charakteru otwartego (zob. art. 5 pkt 6). W konsekwencji proponowana legislacja będzie mogła znaleźć zastosowanie do pracowników laboratoriów czy jednostek badawczych oraz przedstawicieli innych grup społecznych (zawodowych).

Jednakowoż wspólnym warunkiem dla tych wszystkich podmiotów, od spełnienia którego ma być uzależniona możliwość korzystania ze wsparcia przewidzianego w projektowanej ustawie, ma być wykazanie się wyjątkową postawą. Tę przesłankę określono mianem „szczególnego zaangażowania w przeciwdziałanie COVID-19”. Jest to rzecz jasna swego rodzaju klauzula generalna, niemniej w art. 2 pkt 1 projektu określono kierunki jej wykładni. Punktem odniesienia mają być w tym przypadku zarówno okoliczności należące do kategorii tła faktycznego („niedostateczna ilość środków ochrony osobistej”, „obowiązkowa kwarantanna”), jak i cechy wyróżniające zachowanie uprawnionych („poświęcenie”, „sumienność”, „staranność”, „kreatywność” o

takiej intensywności, która wykracza poza powszechnie przyjmowany, przeciętny wzorzec). Chodzi bowiem o wyłonienie spośród osób, które potencjalnie, chociażby z racji wykonywanego zawodu lub miejsca zatrudnienia, mogły być zaangażowane w walkę z epidemią, tych, które rzeczywiście i do tego z wyjątkową intensywnością doświadczyły trudu opieki nad pacjentami (pensjonariuszami) albo w inny sposób wniosły swój wkład w działania opisane w art. 2 pkt 2 proponowanej ustawy.

Ostatecznie o tym, czy konkretna osoba będzie mogła korzystać z uprawnień i gwarancji objętych ustawą rozstrzygnie starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) poprzez wydanie stosownej decyzji administracyjnej (art. 6 ust. 1 i 2). Wybór drogi postępowania administracyjnego, jako tej właściwej do przesądzenia, czy dana osoba spełniła przesłanki wymagane ustawą, jest uzasadniony tym, że w grę wchodzi tutaj kwestie ocenne (zwłaszcza gdy mowa o wartościowaniu postaw i zachowań), a tym samym niezbędne będzie przeprowadzenie postępowania dowodowego wykraczającego poza badanie li tylko dokumentów potwierdzających np. fakt świadczenia pracy w jednym podmiotów, o których mowa w art. 5 pkt 1, 2 i 5. W tym zakresie więc projektowane przepisy różnią się od regulacji zawartych w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, gdzie samo potwierdzenie uprawnień (przyznanie tzw. Karty Dużej Rodziny) nie wymaga wydania decyzji administracyjnej i dopiero odmowa następuje w drodze takiego aktu. Warto jednak podnieść, że o ile stwierdzenie spełnienia przesłanek określonych w projekcie wymaga postępowania wyjaśniającego, czemu skądinąd wyraz daje wprost art. 6 ust. 3, o tyle w przypadku Karty Dużej Rodziny, z uwagi na charakter wymogów definiujących krąg osób uprawnionych, ustawodawca mógł pozwolić sobie na rezygnację z formalizmu proceduralnego. Nie bez znaczenia była też zapewne skala oddziaływania ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (mierzona liczebnością jej beneficjentów), co w odniesieniu do niniejszej propozycji legislacyjnej nie wydaje się już być kryterium narzucającym uproszczenia w zakresie postępowania.

Jak wspomniano, organem właściwym do rozpatrywania wniosków o przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” ma być starosta stojący na cele powiatu, w którym zamieszkuje uprawniony, zaś w gminach będących miastami na prawach powiatu – prezydent miasta na prawach powiatu. Osoby piastujące wymienione stanowiska będą mogły wszakże upoważnić wskazanych w ustawie pracowników obsługujących je urzędów lub inne osoby do realizowania nałożonych na nie zadań (art. 7).

Projekt przewiduje, że postępowanie w sprawie przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” będzie wszczynane na wniosek uprawnionego albo innej osoby lub podmiotu (przełożonego służbowego, organizacji pozarządowej, organu samorządu zawodowego itp.). Niemniej w tym ostatnim wypadku art. 8 ust. 1 wymaga uzyskania zgody samego uprawnionego, gdyż finalnie to właśnie jego będzie dotyczyła decyzja administracyjna, o której mowa w art. 6 ust. 2, a jeszcze wcześniej, bo na etapie składania wniosku, będą musiały zostać udostępnione jego dane osobowe (por. art. 8 ust. 2). Dla ułatwienia proponuje się, aby wnioski mogły być składane także w formie elektronicznej (art. 8 ust. 5 i 6). Z kolei wzór wniosku zostanie określony i udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 8 ust. 7).

W razie przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, uprawniony otrzyma Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, która – analogicznie jak to jest w przypadku Karty Dużej Rodziny – będzie dokumentem potwierdzającym prawo do korzystania z preferencji, ulg i pozostałych gwarancji przewidzianych ustawą. Jednocześnie po stronie instytucji i podmiotów, które zdecydują się na udzielenie zniżek lub innego rodzaju „przywilejów” dla beneficjentów ustawy, zostanie wprowadzona możliwość weryfikowania tożsamości posiadaczy wyżej wskazanego dokumentu w celu ustalenia, czy posiadacz Karty „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” jest rzeczywiście osobą uprawnioną w rozumieniu ustawy (art. 22). Natomiast uprawnieni będą już na wstępie informowani o tym, gdzie ich prawa są respektowane (art. 12), później zaś będą mieli na bieżąco wgląd do bazy danych obejmującej informacje

w tym przedmiocie (por. art. 20, art. 26). Ponadto projekt zakłada stosowanie logo i hasła «Tu honorujemy Kartę „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”», co również ułatwi realizację praw wynikających z ustawy (art. 21).

Karta „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19 będzie zindywidualizowana (zostanie jej nadany numer) i – wedle wyboru dokonanego przez uprawnionego – będzie przyznawana w formie tradycyjnej albo elektronicznej. W razie zagubienia, kradzieży, zniszczenia dokumentu wydanego w pierwszej z tych form, będzie można wystąpić do właściwego organu, czyli starosty lub prezydenta miasta, z wnioskiem o wystawienie duplikatu. Za tę czynność będzie jednakże pobierana opłata w wysokości 10 zł (zob. art. 15).

Z uwagi na to, że na gruncie projektowanej ustawy pierwszorzędne znaczenie będzie miało przyznanie statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19”, jego utrata na skutek uchylecia pierwotnej decyzji administracyjnej będzie wiązać się z obowiązkiem natychmiastowego zwrotu Karty mającej postać tradycyjną oraz unieważnieniem wstawionego dokumentu, bez względu na jego formę (art. 13).

Co się tyczy natomiast uprawnień i gwarancji wprowadzanych ustawą, to oprócz wzmiankowanego już dostępu do towarów i usług na zasadach preferencyjnych osoby, których szczególne zaangażowanie w przeciwdziałanie COVID-19 zostanie potwierdzone decyzją starosty (prezydenta miasta na prawach powiatu) uzyskają prawo do: ulgi wynoszącej 37% na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego zarówno kolejowego (w 2. klasie pociągów osobowych, pospiesznych i ekspresowych), jak i autobusowego (w autobusach zwykłych i przyspieszonych), a ponadto 50-procentowej ulgi na przejazdy środkami komunikacji miejskiej (art. 27); skierowania na pobyt w sanatorium niezależnie od przysługującego urlopu wypoczynkowego (art. 28); nieodpłatnej i udzielanej poza kolejnością pomocy psychologicznej (art. 29) oraz jednorazowej pomocy pieniężnej, jeżeli znajdą się w trudnej sytuacji materialnej w następstwie choroby powodującej wzrost kosztów utrzymania (art. 30 i art. 32 ust. 1). O ile pierwsze z tych praw jest korzyścią przewidzianą w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, o tyle inspiracją dla

przyznania pozostałych była raczej ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa. Ta analogia nie jest czysto przypadkowa. Na tle doświadczeń zebranych w czasie epidemii wywołanej wirusem SARS-Cov-2 personel medyczny i osoby go wspomagające, pracownicy domów pomocy społecznej, a także inne osoby bezpośrednio zaangażowane w walkę z COVID-19, to „weterani naszej generacji”. Wielu z nich przeszło przez traumę związaną z graniczną sytuacją, w jakiej przyszło im pracować (czasem bez dostatecznej ilości snu, w strachu o własne zdrowie i życie, w warunkach dalekich od komfortu, chociażby ze względu na konieczność ciągłego stosowania środków ochrony osobistej takich jak kombinezony, rękawiczki, maseczki, przyłbice itd.). W niektórych przypadkach może to owocować syndromem stresu pourazowego, dokładnie jak u uczestników misji wojskowych. Nie da się również pominąć tego, że duża część medyków swoją pracę przypłaciła chorobą i uszczerbkiem na zdrowiu. Według danych resortu zdrowia, zebranych na dzień 3 czerwca 2020 r., zakażonych koronawirusem było 2404 pracowników ochrony zdrowia, a ściślej 1659 pielęgniarek, 660 lekarzy i 85 położnych, co stanowiło blisko 10% wszystkich chorych na COVID-19 w Polsce. Statystyka ta nie obejmowała jednak zakażeń wśród ratowników medycznych i diagnostów laboratoryjnych. Mimo zatem, że cytowane dane nie były kompletne (ani też ostateczne z racji dalszego dynamicznego rozwoju epidemii), obrazują one istotę problemu. Zarazem stanowią dostateczne uzasadnienie dla wprowadzenia gwarancji związanych z dostępem do leczenia sanatoryjnego oraz opieką psychologiczną świadczoną nieodpłatnie i poza kolejnością.

Co się tyczy zaś pomocy pieniężnej, to i w tym zakresie poziom solidarności ustalony w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (zob. art. 31 i art. 32) wydaje się być adekwatnym punktem odniesienia. Odrębną kwestią jest jedynie maksymalna wysokość takiego świadczenia. W projekcie zaproponowano, by było to 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok. Taki poziom będzie co prawda wyższy od poziomu świadczeń przyznawanych, przykładowo, na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, niemniej będzie już bardziej zbliżony do

wsparcia udzielanego na zasadach określonych m.in. w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020 r. poz. 517 z późn. zm.) czy ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 319).

Poza tym projekt ustawy obejmuje także rozwiązania niezbędne w świetle regulacji dotyczących ochrony danych osobowych (zwłaszcza określenie maksymalnego czasu przetwarzania tych danych oraz obowiązek zachowania ich w poufności – art. 9 ust. 4, ust. 6 pkt 2 i ust. 7).

W rozdziale 10 projektowanej ustawy zamieszczono z kolei propozycje zmian już obowiązujących przepisów. W przypadku uchwalenia wsparcia dla osób szczególnie zaangażowanych w przeciwdziałaniu COVID-19 w rekomendowanym przez projekt kształcie, konieczną zmianą będzie objęcie pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 30-33, zwolnieniem od podatku dochodowego tak jak to ustawodawca uczynił już w odniesieniu do podobnych świadczeń (patrz np. art. 21 ust. 1 pkt 25c i 25d ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.). Natomiast ustanowienie kolejnej kategorii osób uprawnionych do ulgowych przejazdów wywołuje potrzebę uzupełnienia przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295).

Niezależnie od tego, by możliwie jak najpełniej zrealizować cel, któremu ma służyć proponowana inicjatywa legislacyjna, mianowicie aby odpowiednio dowartościować i uhonorować bohaterów walki z COVID-19, proponuje się dodanie w ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 138), art. 18b statuującego nowy rodzaj odznaczenia – Medal Zasłużonego w przeciwdziałaniu COVID-19. Medal ten będzie nadawany na zasadach określonych w powołanej ustawie, czyli przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek uprawnionego organu – por. art. 2 ust. 3 tej ustawy.

Ostatnią kwestią wymagającą omówienia jest czas obowiązywania projektowanej ustawy. Po pierwsze, w art. 42 zaproponowano nadanie uregulowaniom zawartym w ustawie charakteru epizodycznego, co wiąże się nie tylko z kosztami wprowadzenia jej do systemu prawnego, ale też z tym, że jakkolwiek pandemia COVID-19 jest jednym z najbardziej masowych i traumatycznych doświadczeń naszej współczesności, można się niestety spodziewać, że nie ostatnim. Będą więc jeszcze inni bohaterowie, których będzie trzeba docenić i należycie się im odwdziżyć. Wydaje się, że przyjęcie przez społeczeństwo jako ogół ciężaru finansowania praw i gwarancji wynikających z ustawy na okres ok. 5 lat będzie swego rodzaju kompromisem między tym, co słuszne i co czyni zadość idei solidarności, a tym, co pragmatyczne z punktu widzenia realiów budżetowych.

Po drugie, termin wejścia w życie ustawy (art. 43) powinien wynosić minimum 6 miesięcy, gdyż na podstawie upoważnień zawartych w przepisach art. 16, art. 29 oraz art. 33 właściwi ministrowie będą musieli wydać akty wykonawcze. Ponadto minister do spraw zabezpieczenia społecznego zostanie zobowiązany do przygotowania i udostępnienia aplikacji mobilnej (art 11 ust. 4) oraz systemu teleinformatycznego (art. 14 ust. 1 pkt 2), jak również do zorganizowania produkcji, personalizacji i dystrybucji kart w formie tradycyjnej oraz przygotowania systemu obsługującego karty w postaci elektronicznej (art. 14 ust. 1 pkt 1). Wykonanie tych zadań także warunkowane jest czynnikiem czasu. W związku z tym proponuje się *vacatio legis* znacznie dłuższą niż standardowa.

3. Skutki społeczne, gospodarcze i finansowe ustawy

Jeżeli chodzi o prognozowane skutki społeczne, to na pozytywne ustawy zwrócono uwagę w pierwszej części niniejszego uzasadnienia – kwestia stworzenia ram prawnych dla udzielania wsparcia osobom, które w interesie społecznym, ryzykując nierzadko własnym zdrowiem i życiem, podjęły się trudów walki z COVID-19, a tym samym dowartościowania tych osób, zaś w dalszej perspektywie odbudowa prestiżu zawodów medycznych i

okołomedycznych oraz rozbudzenie w poczucia wspólnoty i solidarności społecznej.

Znacznie bardziej problematyczne jest określenie *a priori* skutków gospodarczych i finansowych ustawy, ponieważ będą one uzależnione m.in. od liczebności grupy, która skorzysta na jej uchwaleniu. Według danych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, w 2018 r. w placówkach ochrony zdrowia było zatrudnionych 87749 lekarzy, 182671 pielęgniarek, 14234 ratowników medycznych, 9835 diagnostów laboratoryjnych oraz 15845 techników analityki medycznej i elektroradiologii. Z kolei w domach pomocy społecznej w tym samym czasie pracowało 53641 osób. Ogółem zatem to przeszło 360 tysięcy potencjalnych beneficjentów, nie licząc wolontariuszy, pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz osób, o których mowa w art. 5 pkt 6 projektu. Niemniej nie każdy, kto należy np. do personelu medycznego będzie mógł powołać się na szczególne zasługi w zwalczaniu zakażenia, zapobieganiu rozprzestrzenianiu się, profilaktyce czy zwalczaniu skutków COVID-19. Stąd też w praktyce uprawnionych będzie znacznie mniej osób. Co więcej – można również postawić tezę, iż nie każda z nich skorzysta z uprawnień przewidzianych w art. 3 pkt 2-4, a więc z tego wsparcia, którego finansowanie ostatecznie obciąży sektor finansów publicznych. Natomiast w przypadku preferencyjnego dostępu do towarów i usług, ciężar ekonomiczny wykonania ustawy w znaczącej mierze spocznie na sprzedawcach i usługodawcach (patrz art. 35 ust. 1 *in principio* i ust. 2), a ponadto ewentualnie na jednostkach samorządu terytorialnego (art. 36).

Same zaś koszty z tytułu finansowania zadań związanych z przyznaniem statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” przez powiaty oraz gminy mające status miast na prawach powiatu (art. 34 ust. 2) nie powinny znacząco wpłynąć na wzrost wydatków budżetu państwa. Jakkolwiek bowiem projektowana ustawa zakłada, iż postępowanie administracyjne wszczynane w celu przyznania statusu „Zasłużony w przeciwdziałaniu COVID-19” oraz wydania potwierdzającej ten status karty będzie nieodpłatne (w myśl art. 15 ust. 4 projektu tylko za wydanie duplikatu Karty „Zasłużony w przeciwdziałaniu

COVID-19” ma być pobierana opłata w wysokości 10 zł), to nie będzie to znaczny koszt.

Tytułem przykładu warto wskazać, że w pierwszym roku obowiązywania ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny na realizację przez gminy wynikających z niej obowiązków przeznaczono 4,79 mln zł, przy czym – co jeszcze raz należy zaakcentować – ustawa ta była adresowana do zdecydowanie większego kręgu osób (początkowo, tzn. przed 1 stycznia 2019 r., czyli zanim doszło do rozszerzenia zakresu podmiotowego ustawy o Karcie Dużej Rodziny, szacowano, że beneficjentami tej regulacji będzie łącznie ok. 3,4 mln osób, z czego przeszło milionową grupę mieli stanowić uprawnieni rodzice). Idąc dalej tym tropem można dodać, że zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 lit. b-d przywołanej ustawy, maksymalny limit wydatków z budżetu państwa na wykonanie jej postanowień przez wojewodów, ministra właściwego do spraw rodziny i ministra właściwego do spraw transportu (finansowanie rekompensat z tytułu ulg udzielonych rodzicom oraz małżonkom rodziców posiadających Kartę Dużej Rodziny na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego) wynosić miał odpowiednio: 0,58 mln zł, 15,4 mln zł oraz 51,72 mln zł. Niewątpliwie wydatki, jakie pociągnie za sobą projektowana ustawa, pułapu tego nie osiągną z racji o wiele mniejszej skali. Dodatkowo nadmienić w tym miejscu trzeba, że stosownie do art. 42 projektu ustawa ma mieć charakter epizodyczny, tj. utraci moc z dniem 1 stycznia 2026 r., co jest kolejnym elementem wpływającym na ograniczenie generowanych przez nią wydatków sektora finansów publicznych.

Można za to przyjąć, że przyznanie preferencyjnego dostępu do towarów i usług osobom szczególnie zaangażowanym w przeciwdziałanie COVID-19 przyczyni się do wzrostu popytu na te towary i usługi, choć zapewne – z racji zasięgu podmiotowego ustawy – nie będzie to istotny bodziec rozwoju gospodarki.

4. Zgodność projektowanej ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt stwarza podstawę do preferencyjnego traktowania niektórych jednostek, aczkolwiek nie czyni tego w sposób, który byłby w jakimkolwiek zakresie sprzeczny z zasadą niedyskryminacji. W szczególności nie może w tym

przypadku być mowy o dyskryminacji ze względu na płeć. Co się tyczy natomiast kryterium obywatelstwa, to projektowane przepisy są generalnie adresowane do osób, które zaangażowały się w przeciwdziałanie COVID-19 na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Formalnie rzecz biorąc, przynależność państwowa nie odgrywa tu żadnej roli. Również z uwagi na swobodę przepływu pracowników, gwarantowaną prawem europejskim, można uznać, że tego typu propozycja nie wiąże się z dyskryminacją obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej. W innych aspektach proponowana ustawa jest także zgodna z prawem unijnym.